

Det er bruk for alle

Nr. 4 – 1981

Er det bruk for alle? Hva med de arbeidsløse? De svake og syke? Er det bare en vond drøm de har, de som er redde for å bli til overs, bli rasjonalisert bort, skjøvet til side?

Ropet når oss fra hele verden: «Det må være bruk for meg! Jeg vil bety noe.» Det lød fra Brixton i London, fra Toxteth i Liverpool og fra unge i Oslos gater. Det kastes mot døve fengselsmurer i Sovjet, det stiger fra fattige landsbyer i Guatemala og El Salvador, fra utmagrede kroppar i Afrikas tørkeom-

råder. Det hviskes fra bortglemte gamle på anstalt, det kveles i barn som aldri blir født.

Selv har vi elsket og omfavnet materialismen. Den gir oss penger og velstand, men den forkaster vårt menneskeverd. Den regner i tall og lønnsomhet, ikke i omsorg, tro, håp, samvittighet. Vi opplever at rikdommen som vi valgte, forkaster oss når vi ikke lenger tjener til dens vekst. Noen av oss skriker mot maktmonopolene. Men de er bare en del av det systemet hvor større — mer effektivt — billigere er målestokken.

Vi vet at hvert menneske er verdt noe. Det er en overbevisning ingen kan ta fra oss. Men likevel. Hva med dem som står i veien for min trivsel, for reali-

ny verden

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

seringen av mitt liv? Naboen og hans krangete vesen? Fremmedarbeiderne nede i gata? Foreldre som maser og bryr seg? Er det bare bruk for andre når de er meg til glede og nytte? Selvrealiseringens evangelium har skapt en revolusjon. Det er en revolusjon som spiser sine egne barn.

Vi lengter etter den oppmerksomhet og kjærlighet som viser at vi betyr noe for noen. Men det er vår vilje til å dele med andre, uten å regne hva det koster, som understreker vår egentlige verdi. Samfunnsøkonomien har kanskje ikke bruk for alle. Men det er alltid bruk for dem som har glemst seg selv og lever for andre.

Vi sa nei til Gud og snudde Ham ryggen. Vi ville være herrer over vår egen skjebne i stedet for å tjene en Gud vi ikke forstod. Vi trodde vi valgte selvstendighet og frihet.

Det vi gjorde, var å underskrive vår egen verdiløshet. Vi hadde ikke samme evne som Gud til å elske alle mennesker, behandle dem alle som likeverdige uansett...

I materialismens verden er det ikke bruk for alle. I Guds verden er det bruk for alle, fordi alt som lever, er elsket av Gud. Det er for enkelt for mennesker å forstå, men for sant til å bli forkastet.

«Everyone Matters» (Det er bruk for alle) var temaet for en konferanse arrangert av ungdom fra hele verden fra 16.—24. juli i år. Den ble holdt ved Moralsk Opprustnings internasjonale senter i Caux i Sveits. Caux ligger rett ovenfor festivalbyen Montreux og har flott utsikt over Genève-sjøen og fjellene omkring.

Hvordan kan mennesker være med å bety noe i en verden hvor følelsen av maktesløshet stadig brer seg? I dette nummeret vil vi høre fra noen av deltakerne og andre som forteller om sin søken etter å bety noe og om sin kamp for å forandre samfunn og miljø rundt dem.

En utfordring til ansvar

I Moralsk Opprustnings verdenssenter i Caux i Sveits, arrangeres det hvert år et timåneders kurs der unge mennesker lærer om Moralsk Opprustning i teori og praksis. Årets kurs starter i midten av oktober, og blant de ca. tjue deltakerne vil det befinne seg to norske jenter — Kristin Henden (t.h.) fra Siggerud og Marit Sandnes fra As. Her deler Marit noen tanker om hvorfor hun ønsker å delta i kurset.

«Verden går sin skjeve gang, og hva kan vel jeg gjøre med det?» — Dette er vel i et nøtteskall det moderne menneskets trosbekjennelse og livsfilosofi. «Det nytter ikke» — ordene er lette å slenge ut. De kan uttrykke bekymring, men de kan også være et skalkeskjul for passivitet og likegyldighet.

«Det er ikke spørsmål om hva som nytter, men om hva som er rett». I den siste tida er denne setningen stadig dukket opp i tankene mine. De fleste av oss tror at det finnes noe som er godt og noe som er ondt i verden, og skillet setter vi som regel mellom meg og de andre. Vi liker å innta betrakterholdningen. Vi toer våre hender over verdens ondskap, skriver under noen resolusjoner, gir litt av vår overflod, eller går i demonstrasjonstog, mens vi kanskje spør: Hvordan kan det finnes en Gud når det er så mye ondt i verden? Dermed har vi klart å bevare oss selv ubesmittet og uberørt. Og i dagliglivet er vi eksperter i å skyve ansvaret for våre feil og nederlag bort fra oss selv, enten vi skylder på andre mennesker, samfunnet, Gud eller rett og slett omstendighetene.

Dette var min situasjon inntil jeg begynte å ane at her var det noe som ikke stemte. Jeg har alltid følt urettferdigheten og nøden i verden som en stor utfordring. Men all min idealisme til tross — det var alltid meg selv og mine behov som sto i sentrum. Resultatet ble et liv fylt av kompromisser. I fortvilelse over min egen mangel på helhjertet engasjement,

klamret jeg meg istedet til meninger og teorier og ikke sjelden slynget jeg dem som en piske snert mot mine medmennesker. Jeg har ikke blitt mindre idealistisk med tida, men jeg har innsett at de rette meningene og teoriene aldri i seg selv kan skape en bedre verden. Min idealisme ble aldri annet enn skygeboksing, fordi jeg selv var fanget av den ondskap jeg forsøkte å bekjempe.

Har du noen gang tenkt over at du er involvert i en krig — krigen mellom gode og onde krefter? Du er forresten ikke bare involvert, du befinner deg midt i ildlinjen! Det er viktig å velge side i denne kampen — likegyldighet er egentlig et ja til egoismen og de negative krefters frie spill.

Det er ikke enkelt å gå kjærlighetens, ærlighetens, renhetens og uselviskhetens vei. Det innebærer et liv i kamp. Kampens kjerne er for meg blitt spørsmålet om jeg er villig til å overgi mitt liv helt og fullt til Gud — selv om det skulle komme til å koste meg alt. Det er nemlig slik i denne krigen at den vinnes ikke ved menneskelig storhet og styrke, men ved mennesker som våger å leve uten forkledning.

Mine forventninger til året som ligger foran? — At jeg skal lære mer om hva det vil si å ta sitt kors opp og følge Jesus Kristus, og at jeg skal lære å ha større forventninger til hva Gud kan utrette i en vond og vanskelig verden.

Ungdomsopptøyer

Hele Europa opplevde i vår og sommer ungdomsopptøyer i flere storbyer. Verst rammet ble kanskje England. En arbeidsløshet på nesten tre millioner mennesker, latente rasemotsetninger og det faktum at det som regel er farget ungdom som rammes hardest av arbeidsløsheten, har bidratt til konfliktene. På resten av denne siden og på neste leser vi om hvordan tre unge briter ser på seg selv og sitt land:

Patrick Turner,
Oxford.

— Jeg er en stolt engelskmann, en hvit engelskmann og en relativt rik engelskmann. Hva deltakerne i opptøyene følte, var temmelig likegyldig for meg. Men jeg ville ikke at de skulle skitne til mitt England. Jeg mente at vold burde besvares med vold, men ønsket ikke selv å bli involvert.

I løpet av denne uka i Caux har det gått opp for meg at min likegyldighet, mine fordommer og mitt ønske om ikke å la hendelsene berøre meg nettopp er noe av det som urosterne klager over. Når jeg er tilbake i England, vil jeg forsøke å treffe noen av dem som har tatt del i opptøyene. Det trengs forandring på begge sider i vårt samfunn. I hvert fall må mye forandres i den delen av samfunnet jeg representerer.

Det er Storbritannia som er vårt hjem

Nitin Shukla,
Newcastle,

er av indisk opprinnelse, født i Kenya. I 1973 flyttet familien hans til Newcastle, hvor faren er tilknyttet sosialetaten og arbeider for forståelse mellom asiatene og lokalsamfunnet. Nitin har studert

ett år ved universitetet i Manchester.

— Hvordan arbeider dere for bedre forhold mellom rasegruppene?

— Min far tok raskt kontakt med kirken. Vi er hinduer og ville gjerne vise kirken hva vår kultur og religion går ut på. Vi fikk arrangere møter over en weekend i menighetshuset — med indisk mat. Andre kirker tok eksempel av dette forsøket. Vi har også hatt andre fellesarrangementer som har øket forståelsen mellom de religiøse gruppene.

— Men når dere ut til de virkelige rasehaterne?

— Reaksjonene kommer selvsagt når noe blir gjort for å fremme forståelse og tillit. Men reaksjoner kan være tegn på at man er effektiv! Raseforhold-komiteen offentliggjør en rapport en gang i året. Ett år, da den påpekte det bedrede forhold mel-

Miguel Richards,
London,

kom til Storbritannia fra Vest-India. Han er bygningsarbeider i sin fars firma, og bor like ved Brixton-området.

— Jeg vet at vold ikke vil skape den forandring som er nødvendig i menneskers hjerter. Likevel forstår jeg håpløsheten hos mitt vestindiske folk, at de kjenner seg utestengt fra samfunnet, og at dette førte til eksplosjonen i Brixton. Men når vi brenner biler og hus og kaster bensinbomber, så har vi mistet av syne det vi egentlig tror på.

Når jeg leter etter de dypere årsaker til urolighetene, tenker jeg på motivene vi hadde for å reise til England. For min familie var det gratis skolegang, raskt tjente penger og velferdsstaten som lokket. Håpet var å få en god utdanning og nok penger til å reise hjem og leve et komfortabelt liv der. De fleste immigrant-foreldre var innstilt på å godta en lavstatus jobb i en kortere periode for å nå dette målet. Frustrasjonen oppstår i barna som er født i England, når det ikke finnes arbeid å få etter endt skolegang.

lom asiatene i byen og politiet, ble vinduene våre knust, og det kom stadig telefontrusler om at vi ville bli kastet ut av landet. *National Front* ville skremme asiatene, og holdt en stor demonstrasjon for tre år siden. Venstreaktivistene kom da til komiteén vår og sa at vi måtte kalle til motdemonstrasjoner. Men dette ville gjort en voldelig konfrontasjon nokså sannsynlig, uten å løse noe som helst. Vi sa nei, og bestemte oss i stedet for å holde et folkemøte i Rådhuset. 1.200 mennesker kom, blant dem biskopene av Durham og Newcastle, bystyremedlemmer, parlamentarikere og lederen for studentunionen ved Newcastle universitet. Fjernsynet sendte nyheter om møtet.

— Har du selv opplevd rasediskriminering?

— Ja. Jeg gikk på en skole der bare fem av 1.200 elever var fargede. Men jeg lot som jeg ikke hørte skjellsordene. Jeg var ofte bitter. Men gjennom Moralsk Opprustning har jeg lært hvordan jeg kan hjelpe dem som diskriminerer, og nå har bitterheten forsvunnet. Den ville bare stå i veien.

England er i krise. Det er mye arbeidsløshet, og boligstandarden er ofte elendig, spesielt blant immigranter. Men England er mitt hjem. Alt som foregår der, angår meg. Jeg ønsker å tjene dette samfunnet.

Jeg ville også skaffe meg lett-tjente penger. Intet i verden skulle hindre meg i å tjene en million. Men nå er mitt mål å skape et rettferdig samfunn med like muligheter for alle, hvor absolutte moralnormer — ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet — godtas av hvite som svarte.

Denne forandringen i min egen målsetting førte til en omstilling på mange områder. Under en krangel med min far nylig, sprakk jeg i sinne etter å ha forsvart mine egne handlinger standhaftig. Senere tenkte jeg på det presset min far var utsatt for, og hvordan dette preget ham. Hvis jeg hadde vært i hans sko, ville jeg sannsynligvis ha oppført meg mye verre. Vår krangel var egentlig et resultat av at jeg ikke kunne identifisere meg med lidelsene til et medmenneske, i dette tilfelle min far. Nå er forholdet oss imellom mye bedre.

Etter opptøyene skrev jeg til sjefen for Scotland Yard og beklaget det som var skjedd med politimennene som var blitt såret. Dette ledet til noen positive tiltak og øket forståelse.

Gjennom våre handlinger er det mulig å vekke folk til å gå i seg selv. En dag ga jeg en hvit engelskmann som hadde sluppet opp for bensin, skyss til nærmeste bensinstasjon, og derefter tilbake til hans egen bil. «Hvis våre roller hadde vært motsatt, ville jeg neppe ha stanset,» sa han.

Våger du å lytte til den svake
du som lever trygt i gode kår?
Nærer du en frykt for deres avmakt,
blir klagerop til salt i dine sår?

Våger du å føle deres smerte
som mistet alt da bomberegnet falt?
Kjenne sulten i en oppblåst barnemage
Bære angsten hos de tapre menn som falt?

Våger du å kalle spaden for en spade
kalle sviket for svik — uansett?
Uten først å skjele til partiprogrammer
for så å kalle uretten for rett.

Våger du tre ut i åpent lende —
å si de trygge skansene farvel?
Se din storhet, makt og glans forsvinne,
møte fattigdommens avgrunn i deg selv?

Da — først da — lille menneske er du rede
til å gå med kjærlighetens kall
Til en verden som er arm og øde,
fulgt av Ham som fødtes i en stall.

Marit Sandnes.

Josephine fra Malta

— Det er bruk for alle. Ethvert menneske er betydelig, uansett bakgrunn og utdannelse, uansett sosial posisjon!

Når Josephine ser på deg med sitt direkte blikk, merker du at hun mener hva hun sier. Ikke minst betyr du noe, som står rett foran henne. Josephine er et menneske som er blitt klar over sin egen verdi.

— Mine foreldre er analfabeter, forteller hun. Når jeg skriver hjem, må en av mine yngre søstre lese brevene høyt, og det kan by på vanskeligheter.

— Fra jeg var liten har jeg måttet hjelpe til mye hjemme. Jeg passet småsøsken, laget mat og gjorde rent. Det ble liten tid til å leke. Da jeg ble større, brukte jeg all fritiden til å lese. Jeg fortet meg å lage middagen så jeg kunne gjøre lekser, og snart var jeg en av de beste i mange fag. Men jeg visste at jeg ikke kunne fortsette på skolen, for det hadde vi ikke råd til. Det ble til at jeg sluttet etter 9. klasse og fant meg jobb på en fabrikk.

Arbeidet bestod i å veve tynne ståltråder i et mønster som så ble til en «hjerne» i en datamaskin. Det var lite tilfredsstillende.

Josephine Buhagiar er 24 år gammel og kommer fra Malta.

De andre på fabrikkene var mest opptatt av slike ting som å få seg et stort fint hus og bedre lønn. Jeg ble snart påvirket av miljøet rundt meg og var som et strå som bøyer seg i vinden. Gud, som hadde vært en virkelighet for meg i mitt beskyttede hjemmemiljø, ble fjernere og fjernere. Men jeg lurte ofte på hvorfor Han egentlig hadde skapt meg.

Det kom et skuespill til Malta, spilt og satt i scene av unge fra mange europeiske land — *Time to Choose*. (På tide å velge.) Jeg gikk til en kveldsforestilling. Spørsmålet «Hva lever du for?» gav meg mye å tenke på. Jeg snakket med ekteparet som hadde invitert gruppen til Malta, og for første gang følte jeg at noen brydde seg om meg og ville høre på meg. De sa at hvis en ville lytte til Gud og ikke bare be til Ham, så ville en finne en retning og mening med livet. De sa også at forholdene rundt en kunne bli annerledes hvis en ville begynne med seg selv.

Jeg prøvde i stillhet å la Gud tale til meg gjennom samvittigheten. Jeg bestemte meg for å gjøre noe med forholdene på fabrikkene.

Jeg skrev til direktøren og fortalte om min 'fusk', som bestod i å gjemme ødelagte ståltråder under en

haug andre, og snu tråder som var brukket så det ikke ville synes i mikroskopkontrollen. Slik gikk arbeidet fortere, og jeg fikk mer bonus, men det betydde også at opptil 90% av produksjonen måtte sendes tilbake for at feilene kunne rettes opp. Den dagen da jeg kom på jobben og visste at direktøren hadde fått brevet, ble jeg innkalt til kontoret. Han takket for brevet og fortalte om en avisartikkel han hadde lest dagen før og som var veldig interessant. Den nevnte bl. a. absolutte moralnormer og å lytte til en indre stemme. Men han hadde ikke drømt om å få se det virke i praksis så snart.

Denne opplevelsen gjorde at troen på Gud begynte å vokse i meg igjen.

For to år siden begynte jeg på et ti måneders kurs ved Moralsk Opprustnings senter i Caux. Jeg oppdaget da hvilken lukket verden jeg hadde levet i. Alt hadde kretset om meg selv, og så mye energi jeg hadde brukt på denne måten!

Jeg begynte å finne svar på spørsmålet om hva jeg levde for, og en klar tanke kom til meg: Din oppgave er å se til at arbeiderne over hele verden finner en mening med livet.

Alle mennesker betyr noe og skal bli elsket for sin egen skyld, ikke for det de har eller kan gi. Alle små jobber betyr noe. Også på en tøff arbeidsplass som en fabrikk ser en hva etiske normer betyr — ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet. Vanskelighetene begynner, og produksjonen går ned når dette mangler i forholdet mellom menneskene der.

— Hva innebærer denne tanken om å leve for at arbeidere i hele verden finner en mening med livet?

— Det høres overveldende ut, og jeg er ofte redd. Men jeg stoler på at Gud vil vise meg et skritt av gangen. I vår fikk jeg sjansen til å være tilstede ved ILOs (den internasjonale arbeidsorganisasjonen) konferanse i Genève og møte fagforeningsfolk fra mange land. Jeg traff arbeidsministeren fra Malta og henne hadde jeg lenge ønsket å få snakke med.

Sist vinter reiste jeg rundt i England med skuespillet 'Keir Hardie' om han som startet arbeiderbevegelsen der. Det handler om hans liv, hans tro og kamp. Vi fremførte det bl. a. på fabrikkene, og det vakte stor interesse.

Jeg hadde fått en invitasjon til å arbeide for Moralsk Opprustning i Brasil, men hadde latt den ligge. Hva kunne vel jeg gi til mennesker i et land så forskjellig fra mitt eget og så langt unna? I påsken måtte jeg igjen tenke gjennom dette. Hva ville det si å følge Jesus fullt ut? Mange ting dukket opp i tankene. Jeg var redd for å miste mine foreldre, min identitet, min tro. Jeg var redd for framtiden, hva med ekteskap og materiell trygghet? Jeg trengte å bli fri. Jeg snakket med mine venner om alt dette, og ble klar over at jeg hadde bundet Jesus til et hjørne av mitt hjerte. Jeg forsøkte febrilsk å få kontroll over seg selv. Påskemorgen kom tanken: Få bort steinen av egenvilje og frykt og si ja til å reise!

Herren hadde jo sagt 'verdens arbeidere' og ikke bare 'Europas'.

Hege Østtveit.

Ekteskap uten kjærlighet . . .

Ekteskap uten kjærlighet i én generasjon blir lett til kjærlighet uten ekteskap i neste generasjon. Det sa en amerikansk president. Hva han ikke sa, men som forskere i Amerika i dag mener å kunne tyde, er at en tredje generasjon ender opp uten ekteskap og uten kjærlighet.

Tidsskriftet «Psychology today» hadde i april en 27 siders artikkel med overskriften: «Søken etter selv-realisering (self-fulfillment) i en verden satt på hodet. En form for selv-realisering som kan uttrykkes 'jeg-må-tilfredsstille-alle-mine-lyster-og-lengsler'».

Stimulanser, fornøyelser, fellesskap, fantasi — følsom kjærlighet og intim kontakt. I sin jakt på disse goder som skal gjøre livet rikere, har vår tids «meg-generasjon» med sin «meg-først-utfoldelse» brutt med mange av de tradisjonelle normer og regler i menneskelig samvær. Det oppmuntres til større «toleranse», tillates mer fri sex og legges mindre vekt på personlig offer.

Analyser viser at 80% av befolkningen i Amerika er mere eller mindre engasjert i en søken etter å realisere seg selv. Daniel Jankelovich, forsker og professor i psykologi ved universitetet i New York, har ledet en storstilet undersøkelse av det amerikanske folk. Tusener er intervjuet — man ønsker å finne fruktene av ti års selvrealisering.

Det store flertall forteller at med slik helhjertet konsentrasjon om eget behov og egne lyster, har man oppnådd det motsatte av hva man hadde håpet. I stedet for å utvikle et mere intimt forhold til et annet menneske, har avstanden til andre øket. Fokuseringen om egne behov, krav og lyster har brakt folk inn i isolasjon og desperasjon. Selvrealiseringen har skapt overfladiske, flyktige og utilfredsstillende forhold til andre mennesker. En kartlegging viser at over 70% av befolkningen har mange bekjentskaper, men få — hvis noen — nære venner. Det siste erkjenner de som et stort savn, som gjør livet tomt.

En man kan være ærlig med

I en landsomfattende studie har Louis Harris intervjuet amerikanske menn for magasinet «Playboy». De ble spurt hva slags egenskaper de søkte hos sin «ideelle partner». Ingen var mer overrasket enn redaksjonen i «Playboy» over svarene. Det store flertall definerte sitt syn på den ideelle partner slik: «noen man kan være absolutt åpen og ærlig med». Mindre enn en fjerdedel av dem svarte at sex var en avgjørende faktor.

En kvinne i 25 årsalderen klaget til en psykiater over at hun var nervøs, irritert og deprimert. Hennes liv var hektisk, med lange weekender, sene kvelder, diskoteker, løse forhold, faste drikkevaner og hasj. Legen spurte mildt: «Hvorfor ikke kutte ut alt dette?» Kvinnen så på ham med store øyne og uttrykte med et lettelsens sukk: «Mener du virkelig

at jeg ikke er nødt til å gjøre alt jeg har lyst til?»

Det moderne industri- og velferdssamfunn har utviklet en overflod av valgmuligheter, men ikke evnen til å velge rett og klokt. Hvis man må tilfredsstille alle lyster og lengsler og disse står i motsetning til eller er i konflikt med andres lyster og lengsler, blir frustrasjon den uunngåelige følge.

Det å akseptere egosentrisk selvutfoldelse gir en moralsk godkjenning til begjær som ikke bidrar til samfunnets beste. Den inneholder intet prinsipp for samordning av samfunnets behov og individets målsetting. Selvpptatte mennesker med en sterk konsentrasjon om sine egne ønsker står dårlig rustet til å møte en økonomisk samfunnskrise — som uvegerlig vil komme.

En ny sosialmoral?

Undersøkelsen som foreligger, er sosial-vitenskapelig og ikke religiøs-kristen. Men forskerne tar likevel en tur innom Bibelen og sier at enhver som forsøker seg på selvrealisering bør forstå noe av at «for å finne seg selv, må man miste seg selv». Et paradoks, men i et ja til friheten er innebygget et nei til seg selv.

Rapporten stiller spørsmålet: Kan vi oppnå en syntese mellom de tradisjonelle forpliktelser og en ny form for selvutfoldelse? Kan vi bevare familiens varme og nærhet samtidig med den nye friheten til å velge?

Psykologene i New York avslutter med det de selv kaller et «forholdsvis optimistisk syn». Ut av de mangfoldige livseksperimenter og erfaringer holder amerikanerne på å lære en bitter lekse. Noe nytt, sunt og levende kjemper for å bli født ut av det nåværende kaos. En ny sosialmoral er langsomt i ferd med å se dagens lys. Begrepet «forpliktelse» (commitment) dukker stadig opp i nye sammenhenger. Veien til å frigjøre noe i en selv går gjennom forpliktelsen overfor noe eller noen utenfor en selv.

For snart 2.000 år siden skrev Paulus til galatenerne: «Dere er kalt til frihet. Bruk bare ikke friheten slik at den syndige natur får slippe til, men tjen hverandre i kjærlighet. For hele loven blir sammenfattet i dette ene bud: Du skal elske din neste som deg selv.»

Vår tid har erstattet «den syndige menneskenatur» med «den syndige samfunnsstruktur». Det som går galt, er alltid «andres» skyld. «Tjene» er et ord som er flittig brukt, men stort sett knyttet til krav om å tjene mere penger for meg og mitt.

Men — det kan altså være at den mest kreative, tilfredsstillende og sosiale måten å realisere seg selv på er å realisere og fremelske det beste i medmennesker. Selvrealiseringens tvilsomme resultater kan bety at Paulus' «gamle måte» må bli fremtidens «nye mote» — hvis vi skal kunne klare å leve sammen, og overleve sammen.

Einar Engebretsen.

«Everyone matters» – mer enn et slagord

Frederic Chavanne fra Frankrike var en av initiativtakerne til konferansen «Everyone Matters». Han er født og oppvokst i Marokko som tredje generasjons franskmann der. Tjue år gammel flyttet han til Frankrike. Han har tre års universitetsstudier og avtjent verneplikt bak seg og arbeider nå på heltid med Moralsk Opprustning. Vi spør ham hvorfor temaet «Everyone Matters» ble valgt.

— Det er et faktum at enkeltindividers innsats betyr noe i samfunnet. Hverken Mor Teresa eller Solzhenitsyn hadde noen mektige organisasjoner bak seg, og se hva de har fått til! Jeg kjenner en advokat i Libanon som midt i borgerkrigens farer bygger opp et team av mennesker som arbeider for forsoning. Han har selv deltatt i krigen, men har nå solgt geværet og arbeider for å forandre innstillingen til folk på begge sider i konflikten. Jeg tenker også på en jente jeg kjenner i Frankrike, som bestemte seg for å slutte å fuske på skolen. Hennes modige og først upopulære skritt gjorde at fusk nå er unntaket i klassen, heller enn det normale. Jeg tror at alle, i liten eller stor målestokk, kan ha innflytelse på samfunnet omkring seg.

Devlin Small Legs, indianer fra Svartfotstammen i Alberta, Canada,

fortalte om sin frigjøring fra alkoholens slaveri, om sin søken etter identitet for seg personlig og for sitt folk. «Det må være en mening med at vi indianere har overlevd som folk,» sa han. Videre mente han at indianerne, som i verdens øyne er et folk med utelukkende en fortid, virkelig har en framtid som de selv må skape.

Devlin Small Legs gav ikke bare håp til alle minoriteter som kjemper for å overleve, men til alle dem som av en eller annen grunn føler seg satt utenfor i dagens samfunn.

Sylvia Rohde-Liebenau, 17 år gammel gymnasiast fra München, fortalte hva hun mente var årsakene til opptøyene i forskjellige europeiske byer hittil i år.

— Enten de hendte i Brixton, Berlin, Zürich eller annetsteds, tror jeg hovedårsaken er en generell tomhetsfølelse blant ungdom. I vårt samfunn må hver eneste en handle som en del av en maskin, som produserer ting og underholdning. Folk er veldig opptatte. Derfor har de ikke tid til å finne en mening for sine liv eller å oppdra sine barn. Istedenfor kjærlighet og oppmerksomhet gir de barna TV og pen-

ger. Disse barna blir passive mennesker som stadig har behov for å få ting og opplevelser for å fylle den indre tomheten. Det er den eneste veien til lykke de har lært. Men denne livsformen vil på lengre sikt bare skape mer og mer tomhet. Det blir begynnelsen til kjedsomhet. Til slutt oppdager ungdommene hvor meningsløst livet er for dem, men uten å vite hvordan de skal finne frem til et bedre liv. Det etterlater dem nesten i en desperat situasjon hvor de både fornektet sin egen livsstil og det foreldregenerasjonen står for. Den eneste utveien de finner er å rive ned og ødelegge samfunnet.

Lars Christensen, Silkeborg, Danmark, tok sjømannsskolen og tilbrakte et halvt år til sjøs. Deretter jobbet han på et stålverk i åtte måneder.

— Det var arbeid til alle døgnets tider med mye overtid, men det ga et godt innblikk i arbeidskameratenes tenkemåte og levesett. Politisk var jeg en del engasjert i de unge sosialdemokratenes lokale organisasjoner. Fra oktober -78 til april -79 jobbet jeg på et cruiseskip i Middelhavet. Det var moro, men da jeg kom hjem, var jeg rastløs og følte at jeg gled utfor et skråplan som jeg ikke ville ut på. Jeg spurte meg selv: Skal jeg bare være til, eksistere, eller skal jeg bruke livet til noe meningsfylt? Jeg bestemte meg for å gjenoppta kontakten med noen venner i Moralsk Opprustning og sa ja til å arbeide sammen med dem en tid. Jeg deltok i et ti-måneders kurs under mottoet «Å leve et alternativ», men først sparte jeg opp 10.000 kroner for å betale for kurset.

— Hva lærte du i arbeidet med Moralsk Opprustning?

— Jeg fikk menneskekunnskap, lærte å forstå meg selv og andre bedre. Jeg fikk forståelse for teamarbeid og verdien av det. Til da hadde jeg lidd veldig under mindreverdighetsfølelse og alltid undervurdert meg selv. Jeg vant selvtillit og oppdaget mulighetene jeg har for å gjøre noe i samfunnet.

— Hva synes du om temaet for denne konferansen i Caux, «Det er bruk for alle»?

— Litt forenklet vil jeg si at dersom du ønsker å bety noe i samfunnet, kommer du til å bety noe. Det har delvis med ens egen vilje til å ta ansvar å gjøre. Man kan ikke leve hele livet og legge skylden for det man er på andre mennesker, eller på barndom og miljø. Man kan kjempe seg ut av det. Enhver som bestemmer seg for å bidra med noe, om det er aldri så lite, han er med på å bygge opp samfunnet.

Det betyr ikke at jeg undervurderer problemene såkalte «drop-outs» sliter med. Mange av dem har store talenter som aldri kommer fram i lyset. Vi må komme dem i møte.

Ungdomsopprøret vi opplever kommer mer fra arbeidssiden enn tilfellet var i 1968. Arbeidsløshet og boligmangel er noen reelle årsaker. Det er en mangel ved vårt demokratiske samfunn at vi ikke klarer å inspirere ungdommen til konstruktiv handling. Det er viktig å forstå det som skjer i tiden, heller enn å fordømme det.

Anne Østmo er medisinerstudent i Tromsø. Hun har sendt oss noen av sine refleksjoner som vi siterer fra:

— Å ha omsorg for sine medmennesker, å fremelske det beste i dem man omgås, — hvordan blir jeg istand til det? Og hvordan kan jeg hjelpe andre til det samme? Jeg tror et viktig poeng er å verdsette meg selv, sette pris på meg selv slik Gud har skapt meg. «Du skal elske din neste SOM DEG SELV!» sa Jesus.

Da jeg gikk på barne- og ungdomsskolen hadde jeg ingen virkelige venner. Jeg følte at mine klassekamerater tålte og godtok meg, men aldri at de virkelig satte pris på meg. Jeg oppfattet meg selv som ingenting verdt. Men på gymnaset fikk jeg en virkelig god vennine, som sa rett ut til meg: «Det er så godt å være sammen med deg, Anne. Jeg synes du gir så mye.» Da hun sa det, holdt jeg nesten på å gråte av glede. Jeg begynte å se meg selv slik som Gud har skapt meg og forstod at jeg slett ikke var så håpløst dum. Jeg kunne gjøre noe for dem jeg var sammen med.

Bjørn O. Austad

SVAKSTRØM ER VAR STYRKE

Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

90 år som spesialforretning
i svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

**ISEKI FRESER,
HAKKER OG SLÅR**

Iseki kombinasjonsmaskin. Avansert og allsidig. Sterk og pålitelig. Kan lett tilkoples jordfreser, slåmaskin, radrenser, snøfreser og tilhenger.

ISEKI KC 450
6 HK OG VENDEGEAR

FORHANDLER:

REINHARDT

Reinhardt Maskin A/S 4601 Kristiansand S.
Avdeling Oslo: Hvamveien 1, 2013 Skjetten

Diriger Deres
import via

KRISTIANSAND

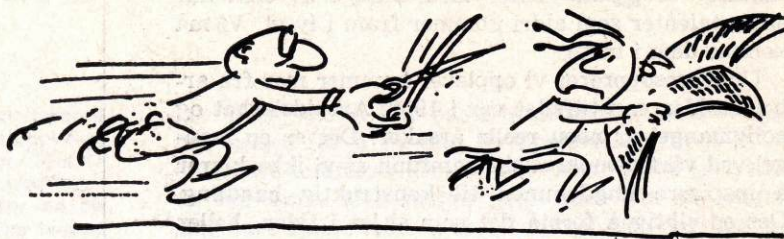
med sine gode
forbindelser fra
utlandet.

Vi tilbyr Dem
lagring, fortolling
og distribusjon.

KST Spedisjon A/S

Havnebygget,
Kristiansand.

klippet

— Vi har ikke sørget for å skape et miljø der barn og ungdom har en betydning. De er ikke verd noe lenger.

Fellesskapet i bomiljøene har gått i oppløsning fordi alle er borte på hver sin arbeidsplass. Det er bare barn og gamle og syke tilbake. Konklusjonen er den samme både i den norske og den svenske ungdomsutredningen: Vi må skape et lokalmiljø der de unge trenes opp til å delta og ta ansvar.

Men for å gjennomføre dette trenger vi en holdningsendring, en utvikling av omsorgsforstanden. Det er den samme tankegangen vi finner i fredsbevegelsene. Piet Hein har sagt det slik «Hvor du vil rette din omsorg hen, den vil runde kloden og komme igjen».

Eva Nordland, Dagbladet 20.6.1981.

Når alt kom til alt var Lasarus rik. Og den rike mann var lut fattig. For bare den er egentlig rik, som har sin skatt der hvor møll og rust ikke tærer. Det ord av Jesus er ikke opium som bedøver for verdens urettferdighet. Det er en kraftig påminnelse om det alvorligste ved å være menneske: Når din sjel kreves av deg, hvem skal da ha alt du har samlet?

Gud, hjelp oss så vi ikke i vår rikdom blir evig fattige.

Amanuensis Jan-Martin Berentsen, Vårt Land, lørdag 20.6.1981.

— Jeg er redd. Redd det vanvittige våpenkappløpet, redd for menneskehetens utslettelse. Jeg frykter materialismens jag, tankens flukt bort fra det opprinnelige. Vi lever i en farlig verden. Burde ikke det være nok til å søke i dybden etter vår mening med livet?

Jo! Hvis mennesket ikke har noen annen mening med sitt liv enn å bekrefte seg selv, så er det ingen mening. Da er også døden meningsløs. Vår holdning til døden henger nøye sammen med vår holdning til livet.

Jeg er ikke med på en tankegang som avviser en eksistens etter døden. Da forsvinner en dimensjon, vi blir et støvgrann i universet.

Jeg tror det eksisterer en annen dimensjon som mennesket ikke kan nå med sin tanke.

Sigbjørn Hølmekbakk.

Mennesket har alltid drømt og trodd på at det har en moral. Men det har alltid vært mulig å unnsnippe de avgjørende moralske valgene, man har funnet smutthull. Men nå, stilt overfor muligheten for den totale utryddelse, kan vi ikke unnsnippe, smutthullene finnes ikke. Menneskene må ta de fulle konsekvenser av sine valg.

Frans Widerberg, Dagbladet 20.6.1981.

... Det er en grense for hva en hvilken som helst regjering kan gjøre med rasehatet. Den kan begrense dets uttrykksmuligheter men ikke dets eksistens. Sykdommen ligger i enkeltindividers sinn, og det er enkeltindividen som må motarbeide den hos seg selv og andre, ved å avvise dagliglivets lettvinde fordommer. Dette er en moralsk sak å kjempe for og dessuten en praktisk sak, for det er i alles interesse at vi kan leve harmonisk sammen. Alle som handler med fordommenes skitne pengestykker, selv en kort stund, er med på forgiftningen av vårt samfunn.

The Times, 10.7.1981.

Ny Verden vil fremme: En åndelig og moralsk opprustning. Solidaritet mellom enkeltmennesker og nasjoner. En revolusjon under Jesu Kristi Kors, som vil omskape verden. Individets og samfunnets forandring. Absolutte moralnormer: ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet.

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer med 6 nummer i året.

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen - ansvarlig red.
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Keld Jørgensen (Danmark)

ABONNEMENTSPRIS for et år
Norge kr. 40,-
Danmark dkr. 45,-

Redaksjonens adresse:
Postboks 3018, Elisenberg, Oslo 2
Tlf. 02/44 64 78 — Postgiro 5 12 57 94
Danmark:
Postboks 312
1502 København V. Postgiro 18 51 51
Sverige:
Sveavägen 34, 6., 111 34 Stockholm
Tlf. 08/10 34 56

Trykkeri: Brødr. Tengs, Oslo
Utgiver: Stiftelsen Moralsk Opprustning
NY VERDEN